

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност Организация и управление на производството (селско стопанство и подотрасли)

Автор на дисертационния труд:

Абетаре Шукери Кабаши, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Управление на финансова стабилност в аграрния сектор на Република Косово“

Рецензент: проф. д-р Иванка Милкова Костова, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност Икономика и управление

определен/а за член на научното жури със заповед № РД- 16/983 от 07.10.2022 год. от Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата.

Абетаре Кабаши е родена на 14.08.1996 г. в Косово. През 2017 година завършва Стопански факултет на Бизнес колеж и получава бакалавърска степен по икономика. През 2020 година завършва Колеж по Международен генерален мениджмънт – Колеж «Глобус». От 2014 до 2017 година работи в Колеж «Бизнес» в Прищина като администратор. От 2017 година и до този момент работи в същия колеж като финансов мениджър. Владее английски език. Докторант е на самостоятелна подготовка към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив.

2. Актуалност на проблема.

Актуалността на дисертационния труд е безспорна. Въздействието на глобалните тенденции и финансовите иновации върху финансовата система на икономиката, през призмата на финансовата стабилност и сигурност, е един от ключовите фактори за развитието на националната икономика, интегрирана в международната среда.

В дисертацията се разглежда въпроса за финансовата стабилност в отворените икономики. Специално внимание е отделено на условията за едностранен режим на евроизация, какъвто е изборът, който съществува в системата на Косово. Запазването на финансовата стабилност в една евроизирана икономика се превръща в основна цел не само на паричната политика, но и на един по-широк подход към икономическата политика. Тя доминира избора на други политики в системата, ако иска да запази режима и да създаде потенциал за икономическо развитие.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Правилно формулираните цел, задачи, обект и предмет на изследването пряко кореспондират с защитаваната в дисертационния труд теза.

Целта на дисертационния труд е да се анализира и оцени финансовата стабилност на аграрния сектор на Република Косово в условията на отворена икономика и да се предложат препоръки за ефективно управление на финансовата стабилност на аграрните предприятия

Задачи на дисертационното изследване

За постигане на набелязана цел в дисертационното изследване се определят следните изследователски **задачи**:

- Теоретичен анализ и идентифициране на основните фактори, определящи финансовата стабилност в една икономическа система;
- Анализ на процеса на вземане на решения при управление на финансовата стабилност на макро и микро ниво в една икономическа система;
- Анализ на развитието и управлението на финансовата система в аграрния сектор на Република Косово;

- Анализ на финансовата стабилност на аграрните предприятия в Република Косово и синтез на изводи и препоръки за подобряване на управленските практики в тази сфера.

Изследователста теза

Несъответствията в политическите цели и липсата на структурни реформи в аграрния сектор създават финансова нестабилност, като тези несъответствия се явяват основна бариера пред сектора да процъфтяват в съответствие с ефективното разпределение на оскъдните ресурси на пазара.

Обект на изследване

Обект на изследване е финансовата система в аграрния сектор на Република Косово.

Предмет на изследване

Предмет на изследване са процесите на управление на финансовата стабилност на аграрните предприятия в Република Косово

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд се състои от въведения, пет раздела, заключение, списък на използваните източници. Работата е представена на 141 страници машинописен текст, 11 таблици и 12 диаграми.

Във въведението е изложено виждането на автора относно актуалността на избраната тема, определени са мотивите за избора както и аргументите, защитаващи оригиналността на дисертационното изследване. В тази част на дисертацията са описани – целта, задачите, предмета и обекта на изследване. Дефинирана е изследователската теза, която се защитава в дисертационния труд.

В първи и втори раздел на дисертационния труд е извършен литературен обзор на мнението на изследователите на проблема с управлението на финансовата стабилност на икономическата

стабилност. Разгледана е ролята на парите в процеса на управление на финансовата стабилност. Описани са основните етапи на глобалното финансово развитие на икономическите системи в условията на глобализация. Идентифицирани са основните функции на финансовата система и как тя влияе на икономическите процеси. Дефинирани са основните източници на риск в управлението на финансовата стабилност на икономиката и на аграрния сектор в частност.

В **трети раздел** на дисертационния труд е анализирана финансовата стабилност в условията на пазарна икономика. Идентифицират се основните дефекти и аномалии на пазарната икономика и как те оказват влияние върху финансовата стабилност на аграрния сектор. Изяснява се ролята на пазарната информация в процеса на вземане на управленски решения, касаещи подобряване на финансовата стабилност както на макро, така и на микро ниво. Съпоставя се функцията на пазарната ефективност срещу функцията на информационната асиметрия на пазара. На тази база се формулират изводи относно критичната роля на пазарната информираност на участниците на пазара при формиране на финансова стабилност на икономиката.

В **четвърти раздел** на дисертационния труд се анализира финансовата стабилност на аграрния сектор на Република Косово. Анализът е осъществен в сравнителен план спрямо останалите страни от Западните Балкани за да се открият основните различия във факторите, определящи финансовата стабилност на аграрния сектор на Република Косово.

Установени са основните различия във финансовите системи на страните от региона на Западните Балкани. Анализиран са последиците върху финансовата стабилност на икономиката и на аграрния сектор на Косово от избора на страната да използва като национална валута – еврото.

В **пети раздел** на дисертационния труд е анализирана финансовата стабилност на аграрните предприятия в Република Косово. Идентифицирани са основните източници на стабилност/нестабилност и е изяснена тяхната роля в управлението на процеса в аграрните предприятия.

В **заключение** са дадени основните изводи от извършеното дисертационно изследване както и препоръки за подобряване на финансовата стабилност на аграрния сектор на Република Косово.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Съдържанието на дисертационния труд свидетелства, че докторантката е реализирала задълбочено научно изследване.

Списъкът на използваните източници има 193 литературни източника, от които 37 са интернет базирани.

Оценката ми за структурата и съдържанието на дисертационния труд е положителна. В него са включени и съчетани научни знания и практически подходи за разрешаване на проблемите. Налице са доказателства, че докторантът може да извършва самостоятелни научни изследвания, да прави изводи и да обосновава предложения за решаване на проблемите.

Анализът на дисертационния труд, на използваните в него средства за научно изследване формира убеждението, че в дисертационния труд са налице достатъчно доказателства за научни и приложни приноси.

Считам, че приносите посочени в Справката за приноси на дисертационния труд отразяват постигнатото в него.

6. Приноси на дисертационния труд.

Приемам справката за приносите, приложена към дисертационния труд.

В дисертационния труд могат да се открият следните **приносни моменти** с научен и приложен характер:

Научни приноси

- Изяснена е същността на финансовата стабилност като ключов фактор за икономическото развитие на икономиката и аграрния сектор;
- Идентифицирани са основните дефекти и аномалии на пазарната икономика, които оказват въздействие върху процеса на вземане

на управленски решения при управлението на финансовата стабилност на икономическите системи;

Научно-приложни приноси

- Извършен е сравнителен анализ на финансовите системи на страните от региона на Западните балкани и е изследвано тяхното влияние върху развитието на икономиката и в частност на аграрния сектор;
- Извършен е анализ и оценка на управлението на финансовата стабилност на аграрния сектор на Република Косово както на микро, така и на макро ниво;
- Формулирани са конкретни изводи и препоръки за подобряване на управлението на финансовата стабилност в аграрния сектор на Република Косово.

7. Критични бележки и въпроси.

Препоръката ми към докторантката е да продължи да работи по проблемите на финансовата стабилност в аграрния сектор.

По време на защитата бих искала дисертантът да представи своите виждания по следния въпрос:

1. Според вас ефективни ли са предприетите препоръки и регулаторни мерки за ефективно управление на финансовата стабилност на аграрните предприятия?

8. Публикувани статии и цитирания.

Представените публикации (6) на докторантката са отражение на резултатите от теоретичните и емпирични изследвания в дисертационния труд.

Проведеното дисертационно изследване, получените резултати, публикациите по дисертацията и формулираните приноси са лична заслуга на докторанта.

Авторефератът е в обем от 40 страници и е разработен съгласно изискванията, отразява вярно основните резултати, постигнати в дисертацията и дава вярна представа за съдържанието и качеството на дисертационния труд.

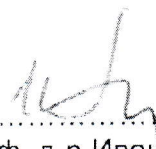
Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта/ката, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Абетаре Шукери Кабаши образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност: Организация и управление на производството (селско стопанство и подотрасли).

Дата: 05.11.2022
гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:
(проф. д-р Иванка Костова)